

گفت‌وگو با علی حسینی خواه

دانشجوی دکتری دانشگاه تربیت مدرس

بتول عطاران

اشاره

آنچه از نظر تان می‌گذرد چکیده گفت‌وگویی است که این‌جانب با علی حسینی خواه داشته‌ام. ایشان از مدعوین یکی از نشست‌های دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی فنی‌وحرفه‌ای و کار دانش و صاحب تجربه‌های آموزشی و پژوهشی هستند. با تشکر از ایشان.

● لطفاً خود را برای خوانندگان مجله معرفی کنید.

○ علی حسینی خواه^۱ هشتم متولد شهرستان بوکان و هم‌اکنون دانشجوی سال آخر دکتری دانشگاه تربیت مدرس در رشته مطالعات برنامه‌درسی. البته گرایش‌های من در مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد متفاوت از گرایش دکتری‌ام بوده است؛ مدرک کارشناسی را در رشته علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی و با معدل الف از دانشگاه شیراز گرفتم و مدرک کارشناسی ارشد را در رشته برنامه‌ریزی آموزشی و با معدل الف از دانشگاه تهران اخذ کردم. شایان ذکر است در آزمون کتبی کشوری کارشناسی ارشد و دکتری رتبه نخست را کسب کردم و عضو استعدادهای درخشان و

دانشجویان نمونه کشور هستیم. اکنون نیز مشتاقانه در حال آماده شدن برای دفاع از رساله دکتری خود هستیم. استاد راهنمای بنده، دکتر محمود مهرمحمدی^۲ و استادان مشاور اول و دوم به ترتیب دکتر هاشم فردانش^۳ و دکتر رامین^۴ اکبری هستند.

● از فرصت مطالعاتی اخیر خود بگوئید.

○ در آغاز سال ... شمسی (ماه ژانویه ۲۰۱۱) برای فرصت مطالعاتی به دانشگاه گوتنبرگ واقع در شهر گوتنبرگ سوئد رفتم و به تازگی از این سفر تحقیقاتی برگشتم. فرصت بسیار ارزنده و مغتنمی بود و از فضا و امکانات آنجا بسیار بهره‌گرفتم. موضوع رساله دکتری بنده تحت عنوان «طراحی الگوی برنامه‌درسی برای آموزش زبان انگلیسی و مطالعه تطبیقی نظام برنامه‌درسی ایران و سوئد» است. آموزش زبان انگلیسی یکی از عمده مشکلات نظام آموزشی ایران در همه سطوح تحصیلی است. به مانند ایران، زبان انگلیسی در کشورهای اسکانديناوی نیز زبان خارجی^۵ محسوب می‌شود و کشور سوئد یکی از موفق‌ترین کشورهای دنیا در این زمینه است. دلیل اصلی این موفقیت، توجه آن‌ها به موضوع درسی زبان انگلیسی

ترکه‌های تر کنار رودخانهٔ سیمینه رود بوکان، شلنگ یا سیم چند رشته، فرو بردن دست به مدت طولانی در برف زمستان، گذاشتن مداد در لای انگشتان، زدن سیخونک به سر، زدن سیلی شدید به سر و صورت به گونه‌ای که ساعت‌ها گوش را گنگ و گونه را گلگون می‌کرد و...، پرتعداد بودن کلاس‌ها (۴۰ تا ۵۰ دانش‌آموز در یک کلاس)^۷ و وجود معلمان غیر بومی و ناآشنائی برخی از آن‌ها با درد و رنج و مشکلات مردم منطقه که در نتیجه فاقد دلسوزی و مسئولیت‌پذیری بودند. قابل توجه بود که به لحاظ شخصی نیز انگیزهٔ کافی برای درس خواندن نداشتم و همیشه ته کلاس می‌نشستم و به اصطلاح با لُزشین‌ها نشست و برخاست داشتم؛ کلی با هم خوش بودیم و کسالت درس و کلاس را با شلوغی و لبخند می‌زدودیم.

است، از جمله اختصاص زمان مناسب و کافی، استخدام معلمان کارآموده و مسلط به همهٔ مهارت‌های زبان انگلیسی، بهره‌گیری از روش‌های آموزش فعال و ارتباطی، تدوین منابع درسی بسیار جذاب و غنی از مطالب به روز و علمی و وجود امکانات کافی در مدرسه همچون لابراتوار زبان. آموزش زبان انگلیسی از پایه‌های دوم و سوم ابتدایی آغاز می‌شود و تا سال آخر دبیرستان ادامه دارد. در جدول زمانی دروس مدرسه، پس از زبان سوئدی و ریاضی، بیشترین ساعت به زبان انگلیسی اختصاص داده شده است. نظام آموزش کشور نیمه‌متمرکز است و معلمان و دانش‌آموزان می‌توانند از میان کتب درسی زبان انگلیسی موجود یکی یا چند مورد را به اختیار خود انتخاب کنند. برای موضوع زبان انگلیسی حدود ده کتاب درسی متفاوت توسط ناشران خصوصی طراحی و تدوین شده است که مهم‌ترین آن‌ها مجموعه بلوپرینت^۸ (شامل کتاب درسی برای همه پایه‌ها، راهنمای معلم، کتاب تمرین دانش‌آموز، به همراه سی‌دی. های صوتی و تصویری) است و بیشتر از آن استفاده می‌شود.

● حال به گذشته برگردیم و از دوران دبیرستان خود و

رفتار معلمان خود بگویید؟

○ چهار سال دبیرستان را (سال‌های - تا -) در دبیرستان ۱۴ خرداد بوکان (یکی از شهرهای کردنشین استان آذربایجان غربی) و در گرایش علوم تجربی به تحصیل پرداختم. در طی این چهار سال تحصیل، همیشه با درس خواندن مشکل داشتم؛ شاید دلایل علاقه نداشتن من به درس و مدرسه، ناشی از وضعیت معیشتی خانواده، فضای کلی مدرسه و برخورد نامناسب برخی از معلمان و ناظم‌ها بوده باشد. به خاطر دارم که از دوران ابتدائی تا دبیرستان همواره از مدرسه رفتن متنفر بودم و بارها از مدرسه فرار کردم

در آسیب‌شناسی این بی‌علاقگی

و احساس انزجار از درس و مدرسه

شاید بتوان به این دلایل اشاره

کرد: ترس از انجام ندادن تکالیف

درسی (به‌خاطر حجم زیاد)،

جذاب نبودن محیط مدرسه

و کسالت‌آور بودن آن،

خستگی به دلیل بودن

دروس زیاد و کمبود

وقت تفریح بین

کلاس‌ها، تنبیهات

بدنی شدید و

متعدد توسط

ناظم یا معلم

(از قبیل

استفاده از

تا سوم دبیرستان و به علت تنبیه شدن توسط معلم زبان، از درس زبان انگلیسی ترسیده بودم و به زور نمره قبولی ده را می‌گرفتم. اما در تعطیلات تابستان قبل از آغاز سال چهارم دبیرستان و به دلایلی به زبان انگلیسی علاقه‌مند شدم و همین علاقه مرا به سوی مطالعه آزاد زبان انگلیسی سوق داد و باعث شد که در امتحان سال چهارم دبیرستان، بالاترین نمره را بگیرم. در زندگی شخصی نیز علاقه‌مند و مشغول به مطالبی از قبیل شعر و موسیقی بودم که همه به‌نوعی در ارتباط با حوزه علوم انسانی بودند. به همین دلیل تصمیم گرفتم در کنکور سراسری، رشته‌های تخصصی علوم تجربی را کنار بگذارم و به سراغ رشته‌های نرم وابسته به علوم انسانی بروم. تا این‌که بین رشته‌های انتخابی ام قرعه به نام رشته علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه شیراز افتاد و راهی شهر گل و بلبل ایران شدم.

در حین تحصیل در این رشته به این نتیجه رسیدم که دو چیز می‌تواند بنیان و اساس مستحکمی برای ادامه تحصیل و موفقیت در رشته‌های علوم انسانی باشد: ۱. تسلط به زبان انگلیسی و ۲. تسلط بر مهارت‌های اطلاعاتی - ارتباطاتی ضروری برای قرن بیست و یکم، یعنی آشنائی با نحوه ردیابی، مبادله و تحلیل اطلاعات علمی از طریق اینترنت و کامپیوتر. مطالعه زبان انگلیسی را به صورت شخصی و بدون شرکت در هیچ کلاس خصوصی دنبال می‌کردم که حداقل نتیجه ملموس آن تاکنون، ترجمه و چاپ بیش از ده کتاب آکادمیک بوده است.

آشنائی با نظام‌های رده‌بندی کتابخانه‌ای، پایگاه‌های اطلاعاتی و موتورهای جست‌وجو را از طریق رشته کارشناسی آموختم و بنا به میل و علاقه شخصی، یادگیری کامپیوتر و نرم‌افزارهای ضروری را نیز دنبال کردم. در سال آخر کارشناسی، در میان رشته‌های متعدد علوم انسانی رشته مورد علاقه خود را یافته بودم و آن حوزه آموزش و پرورش بود؛ همان چیزی که می‌توانستم دلایل و پاسخ مشکلات مربوط به دوران مدرسه را در آن جست‌وجو کنم.

برخلاف برخی کشورهای جهان سومی، حوزه علوم تربیتی جزو تخصصی‌ترین و پر احترام‌ترین حوزه‌های علمی است که در کشورهای پیشرفته، بیشترین اعتبار مالی را به آن اختصاص می‌دهند و تاریخ گواه است که اغلب تحولات و اصلاحات بنیادین کشورهای پیشرفته و موفق، با سرمایه‌گذاری در آموزش و پرورش و مدارس آغاز شده است. به قول یکی از دوستان سوئدی، یکی از پر درآمدترین دانشکده‌ها به لحاظ انجام تحقیقات علمی و درآمدزایی برای دانشگاه و استادان آن، دانشکده علوم تربیتی است.

● در کدام یک از دوره‌های تحصیلی تدریس کرده‌اید؟

○ بنده به دلیل ادامه تحصیل مستمر، تا کنون فرصت و موقعیت تدریس در مدارس را نداشته‌ام. اما در تهران و در سطح دانشگاه و برای دانشجویان مقاطع بالا دروس زبان تخصصی، اصول و روش‌های برنامه‌ریزی، دیدگاه‌ها و نظریه‌های برنامه‌داری را تدریس کرده‌ام. همچنین برای درس الکترونیکی تکنولوژی آموزشی، استادیار دکترا

ذکر این نکته نیز ضروری است که بچه‌های خانواده‌های مرفه شهر همیشه در صفوف مقدم کلاس می‌نشستند و تمام حواس معلم متوجه آن‌ها بود.^۸ با این وجود، سال‌های اولیه دبیرستان را با گرفتن نمره قبولی در امتحانات تجدیدی تابستان و نهایت استفاده از تک ماده، سپری کردم. اما در سال آخر دبیرستان در درس‌های مهم (چون فیزیک، شیمی، زیست، جبر و...) ده تجدیدی آوردم که خوشبختانه در امتحانات تجدیدی (زمستان) آن‌ها را به خوبی گذراندم و با معدل ۱۱ دیپلم گرفتم. سپس در کنکور سراسری شرکت کردم به دلیل قبول نشدن در مصاحبه شفاهی دبیری زبان انگلیسی، روانه خدمت سربازی شدم و پس از اتمام مدت خدمت سربازی (۲۴ ماه در منطقه قصرشیرین و سر پل ذهاب) تصمیم به ادامه تحصیل گرفتم و در نخستین آزمون کنکور بعد از خاتمه خدمت سربازی قبول شدم.

● چه انگیزه‌های شما را به علوم انسانی کشاند؟

○ اینکه رشته بنده علوم تجربی بود زیاد به دروس تخصصی این رشته علاقه نداشتم و اغلب، دروس نظری چون ادبیات، تاریخ و زبان انگلیسی را دوست داشتم. به یاد دارم که در سال آخر دبیرستان و در سر کلاس فیزیک، اغلب مشغول مطالعه داستان‌های انگلیسی بودم. ذکر این نکته خالی از لطف نیست که از سال دوم راهنمائی

نگه داشته‌اند و در این روزهای خاص بر سر می‌گذارند. بر روی این کلاه‌ها، امضای دوستان و نزدیکان نیز به چشم می‌خورد. به طور کلی، این جشن به منزله‌ی خداحافظی با درس و تحصیل مدرسه‌ای و گذراندن محدودیت‌های سنی^۱ این دوره از زندگی است. دانش‌آموزان کشورهای پیشرفته و از جمله سوئد، پس از اخذ دیپلم متوسطه علاقه‌چندانی به ادامه‌ی تحصیل زود هنگام ندارند. آن‌ها که اکنون از قید و بند مدرسه و شرایط سنی نسبتاً رها شده‌اند و برای به‌دست آوردن کار، مدرک لازم (دیپلم) را در اختیار دارند، می‌روند که زندگی مستقل و جدید خود را آغاز و امتحان کنند.

● از فعالیت‌های غیر درسی آن مدارس بگویید.

○ در سوئد، توجه خاصی به تفریح گروهی می‌شود، به‌ویژه در سطوح ابتدائی و دوره‌ی اول متوسطه (راهنمائی). تقریباً در هر هفته یا ماه، دانش‌آموزان را به صورت دسته‌جمعی برای گردش به اماکن دیدنی و جذاب می‌برند. این اماکن می‌تواند در داخل و یا خارج از شهر باشد. اگر در خیابان‌های یکی از شهرهای سوئد قدم بزنید، هر روز با منظره‌ی زیبای دسته‌های دانش‌آموزی که به همراه معلمان خود سوار بر اتوبوس یا قطار شهری عازم یک مکان دیدنی (از جمله پارک، شهر بازی، موزه، استادیوم، نمایشگاه) هستند، مواجه خواهید شد.

هاشم فردانش بوده‌ام. عمده فعالیت بنده تاکنون انجام پژوهش بوده است و اگر خدا بخواهد به زودی مدرک دکتری خود را می‌گیرم و در یکی از دانشگاه‌های کشور، در کنار امر پژوهش، به آموزش نیز خواهم پرداخت.

● از وضعیت برنامه‌ی درسی در کشوری که به آن سفر کرده‌اید برایمان بگویید.

○ نظام برنامه‌ی درسی در سوئد به صورت نیمه متمرکز است؛ به این صورت که، علاوه بر وجود برنامه‌های درسی ملی (متمرکز و سراسری)، به مدارس و معلمان نیز اختیار می‌دهند تا آن‌گونه که خود صلاح می‌دانند راجع به ساعات درسی، مطالب درسی، فعالیت‌های مدرسه و ... تصمیم بگیرند. شایان ذکر است دوره‌ی پیش‌دبستانی رایگان است و از یک سالگی آغاز می‌شود و والدین می‌توانند کودکان خود را از صبح تا عصر به آن‌ها بسپارند. متناسب با نیازها و نوع مشاغل والدین، مراکز و مدارس پیش‌دبستانی متعددی وجود دارد و این والدین هستند که تصمیم می‌گیرند کودک خود را به کدام مرکز یا مدرسه بسپارند.

کودکان در شش سالگی وارد دوره‌ی آمادگی می‌شوند و در هفت سالگی دوره‌ی ابتدائی را آغاز می‌کنند. همچنین، کودکان و نوجوانان از یک سالگی تا نوزده سالگی، صبحانه و نهار خود را در سلف سرویس مدرسه صرف می‌کنند و این به آن معناست که برنامه‌ی غذایی دانش‌آموزان توسط مدارس تهیه می‌شود و از این طریق، سلامت کامل دانش‌آموزان تضمین شده است.

● داستان کلاه دانش‌آموختگی (فارغ التحصیلی) در آنجا چیست؟

○ داستان کلاه دانش‌آموختگی مربوط به سال آخر دبیرستان و به عبارت دیگر، نماد اتمام دبیرستان و اخذ مدرک دیپلم متوسطه است. این جشن، یکی از متداول‌ترین جشن‌های تحصیلی در سوئد است که هر سال در اوایل ماه جون (مصادف با ماه خرداد) برگزار می‌شود و همه‌ی دانش‌آموزان سال آخر دبیرستان، از قبل خود را برای این مراسم آماده می‌کنند. به این صورت که دخترها لباس سفید رنگی ملوانی و پسرها کت و شلوار یکدست بر تن می‌کنند و همگی کلاه سفید ملوانی بر سر می‌گذارند.

در طول یک هفته و به تفکیک مدرسه، هم کلاسی‌های سال آخر دبیرستان مسیر مدرسه تا میدان شهر را سوار بر پشت کامیون یا تریلی به آواز و رقص و پایکوبی می‌پردازند. والدین دانش‌آموزان و دیگر مردم در پیاده‌روها نیز حضورشان پررنگ می‌شود و آنها را با تکان دادن دست و یا کلاه‌های سفید تشویق و همراهی می‌کنند. این کلاه‌های سفید، همان کلاه دانش‌آموختگی دبیرستان است که افراد میان‌سال و کهن‌سال به نشانه‌ی خاطره‌دوران تحصیل خود

برای رفتن به خارج از شهر، معمولاً از طرف مراکز فوق‌برنامه اقدام می‌شود. این مراکز دولتی هستند و شرکت در فعالیت‌های تفریحی آن‌ها رایگان است. گردش‌های گروهی این مراکز اغلب عبارت‌اند از: بازدید از اماکن قدیمی و آثار باستانی، انجام ورزش‌های گروهی چون قایق سواری، کوه‌نوردی، صخره‌نوردی، جنگل‌پیمایی. دانش‌آموزان سوئدی به امور خیریه بسیار علاقه‌مندند و این علاقه از مدرسه و فعالیت‌های گروهی آغاز می‌شود. برای مثال در روزهای خاصی از بهار، دانش‌آموزان از مدرسه و به صورت گروهی راهی پاساژهای بزرگ شهر می‌شوند و جلوی رهگذرها را می‌گیرند تا برگه‌های خیریه خود را در ازای یک یا چند کرون به آن‌های بفروشند. پول جمع‌آوری شده از این راه، صرف امور خیریه خواهد شد و دانش‌آموزانی که برگه‌های بیشتری فروختند تشویق خواهند شد.

● ارزش‌یابی تحصیلی در آنجا چگونه صورت می‌گرفت؟

○ ارزش‌یابی موضوعی کاملاً کیفی است و برخلاف ایران از معیار نمره (۱ تا ۲۰) استفاده نمی‌شود. ارزش‌یابی تحصیلی مبتنی بر مقیاس سه یا چهار درجه‌ای است: قبول نشده، قبول، قبول با نمره خوب، قبول با نمره عالی^۱.

در بعضی سطوح تحصیلی، درجه نخست (قبول نشده) وجود ندارد. در سطوح بالاتر، این درجه نیز به درجات دیگر اضافه می‌شود. البته این به آن معنا نیست که دانش‌آموزان سوئدی مردود خواهند شد و یک پایه را تکرار خواهند کرد؛ دانش‌آموزی که این درجه را می‌گیرد با کمک معلم و والدین و در یک مدت کوتاه آموزش‌های کمکی را می‌بیند و پس از اعلام رضایت معلم مربوطه، خودبه‌خود و به همراه هم‌پایه‌های خود به پایه بالاتر می‌رود. شایان ذکر است که در سوئد همانند ایران آزمون‌های ملی نیز برگزار می‌شود. این آزمون‌ها به دو منظور صورت می‌گیرد: (۱) برای اطمینان از پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان سوئدی در موضوعات درسی مهم از قبیل زبان سوئدی، ریاضی و زبان انگلیسی (۲) به‌دست دادن معیاری جهت کمک به مدارس در انتخاب دانش‌آموزان خوب برای رشته‌های خاص؛ آزمون ملی در آخرین پایه دوره اول متوسطه (یعنی پایه ۹؛ معادل با سال آخر راهنمایی) و فقط برای دروس زبان سوئدی، زبان انگلیسی و ریاضیات به اجرا درمی‌آید؛ چراکه ورود به سطح بعدی (متوسطه سطح بالا) و انتخاب رشته مورد علاقه از میان ۱۸ رشته ملی در دبیرستان، نیازمند رقابت و کسب نمره رضایت‌بخش در این دروس است.

● درباره تعیین رشته دانش‌آموزان بگویید.

○ دانش‌آموزان، پس از به پایان رساندن آموزش اجباری (۹ سال نخست تحصیل)، می‌توانند داوطلبانه و به‌طور رایگان ادامه تحصیل دهند و به دوره متوسطه سطح بالا (شامل سه پایه) وارد شوند. در متوسطه سطح بالا، ۱۸ رشته درسی ارائه می‌شود و انتخاب رشته مورد علاقه از میان رشته‌های پرطرفدار، نیازمند رقابت و کسب نمره رضایت‌بخش در دروس زبان سوئدی، ریاضی و زبان انگلیسی است. رشته‌های دبیرستان به دو دسته نظری و فنی‌وحرفه‌ای تقسیم شده‌اند که مدت زمان هر کدام از آن رشته‌ها، سه سال است و واحدهای درسی هر رشته عبارت است از دروس عمومی مشترک، دروس تخصصی رشته، دروس اختیاری و پروژه دیپلم.

برخلاف ایران، آموزش متوسطه سوئد به شاخه‌ها و مدارس مختلف از قبیل نظری، فنی‌وحرفه‌ای و کارو دانش تقسیم نشده است و معمولاً مدارس بزرگ، همه یا اغلب، آن رشته‌ها را یکجا ارائه می‌کنند. هدف از ارائه رشته‌های دسته نظری (شامل ۶ رشته از قبیل: علوم انسانی، علوم طبیعی، علوم اجتماعی)، کمک به آماده‌سازی آن دسته از دانش‌آموزان است که تصمیم دارند در آینده ادامه تحصیل دهند و وارد دانشگاه شوند. هدف از ارائه رشته‌های فنی و حرفه‌ای (شامل ۱۲ رشته از قبیل مهندسی برق و انرژی، مهندسی حمل و نقل، صنایع دستی، صنایع غذایی، منابع طبیعی، مدیریت کسب و کار، رستوران و هتل‌داری، مراقبت از کودکان و افراد کهن‌سال، تعمیرات ساختمانی) پرورش نیروی انسانی مورد نیاز جامعه است.

رشته‌های فنی‌وحرفه‌ای را اغلب دانش‌آموزانی انتخاب می‌کنند که به ادامه تحصیل در دانشگاه چندان علاقه‌مند نیستند و دوست دارند پس از گرفتن دیپلم متوسطه مستقیماً به سر کار بروند. البته

پی‌نوشت

۱. پیام‌نگار: h.ali.tmu@gmail.com
 ۲. استاد تمام در حوزه مطالعات برنامه درسی
 ۳. استاد تمام در حوزه تکنولوژی آموزشی
 ۴. استاد در حوزه آموزش زبان انگلیسی
5. EFL: English as a Foreign Language
6. Blueprint
۷. در مدرسه راهنمایی ۷ تیر بوکان و در کلاس سوم راهنمایی به کلاس ما علی‌آباد می‌گفتند چرا که اسامی بیش از ۲۰ نفر از دانش‌آموزان کلاس علی بود. برای مثال، نیمکت ما سه نفری بود و اسامی ما عبارت بود از: علی خسروی، علی عبدالله‌زاده، علی حسینکه (حسین‌خواه).
 ۸. آیا توجه معلم‌ها به بچه‌های قشر مرفه کلاس ضامن موفقیت‌های آتی آن‌ها بوده است؟ به عقیده بنده خیر، چرا که وقتی سرنوشت و شغل کنونی تک‌تک هم‌کلاسی دبیرستان خود را در ذهن مرور می‌کنم به یک نتیجه ساده و مسلم می‌رسم؛ بیش از ۹۰٪ از هم‌کلاسی‌های من که در رشته‌های پزشکی و در مقاطع عالی (به‌ویژه دکتری) تحصیل کردند، جزو اقشار غیرمرفه و به‌ویژه قشر فقیر شهر و روستا بودند که اغلب در صفوف پشتیبانی کلاس می‌نشستند و غایب از نظرها بودند.
 ۹. لازمه استقلال سنی نوجوانان، رسیدن به هجده سالگی است. با پا گذاشتن در هجده سالگی، نوجوانان می‌توانند مستقل زندگی کنند و دولت همه امکانات ضروری برای زندگی را در اختیار آنان قرار می‌دهد.
10. Not Passed, Pass, Pass with Distinction, Pass with Special Distinction
11. Learning in Work
12. The Swedish National Agency For High Vocational Education

این دانش‌آموزان می‌توانند در کالج‌های حرفه‌ای ادامه تحصیل دهند. کالج‌های حرفه‌ای، رشته‌های متعدد فنی و حرفه‌ای را در مقاطع کاردانی و کارشناسی ارائه می‌دهند. این رشته‌ها متناسب با نیاز جامعه (به‌ویژه بازار کار) طراحی و ارائه شدند و یادگیری اغلب آن‌ها مبتنی بر تجربه است و آموزش آن‌ها در محل کار^{۱۱} اتفاق می‌افتد. شایان ذکر است مسئولیت امور مربوط به کالج‌های حرفه‌ای به عهده آژانس ملی آموزش عالی حرفه‌ای سوئد^{۱۲} است که اخیراً و در اواسط سال ۲۰۰۹ تأسیس شده است.

• آیا تدریس کارآفرینی انجام می‌شد؟

○ در سوئد، درس یا رشته خاصی به اسم کارآفرینی وجود ندارد. دلیل عمده‌اش این است که آن‌ها کارآفرینی را در همه رشته‌های عملی تلفیق کرده‌اند، به این صورت که فرصت‌های کسب و کار را شناسایی می‌کنند و رشته‌های دبیرستان را متناسب با آن فرصت‌ها و نیازها ارائه می‌کنند؛ در رشته‌های عملی (فنی و حرفه‌ای)، کارآموزی و آموزش تجربی دارند و از این طریق دانش‌آموزان را با محیط واقعی کسب و کار آشنا می‌سازند. همچنین یکی از ارکان اصلی رشته‌های فنی و حرفه‌ای، واحد درسی پروژه است که اخذ مدرک دیپلم وابسته به آن است.

از فرصتی که در اختیار مجله رشد گذاشته‌اید بسیار

سپاس‌گزارم.

